

בחברה ההיסטורית הישראלית

Reviewed work(s):

Source: *Zion / ציון*, Vol. (תשכ"ה), pp. 224-226

Published by: [Historical Society of Israel/](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/70053207>

Accessed: 19/11/2011 11:35

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Historical Society of Israel/ is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Zion /*.

<http://www.jstor.org>

בחברה ההיסטורית הישראלית

הוועד הפועל והאסיפה הכללית

ביום ד', ט' בסיון תשכ"ה (9.6.1965), התקיימה ישיבת הוועד הפועל של החברה ההיסטורית הישראלית, בהשתתפות 11 חברים. לאחר אישור דו"ח הפעולות והדו"ח הכספי של החברה ושל הארכיון הכללי לתולדות ישראל והתקציב השוטף שלהם, הביא פרופ' ב' דינור, יו"ר ההנהלה, בפני חברי הוועד הפועל את הצעת ההנהלה בדבר הקמת בניין מיוחד לארכיון הכללי, המתחייבת מהעובדה שכבר היום אין לארכיון כל רזרבה של שטח לאחסון חומר. כמו כן הועלתה על ידו הצעה לשינוי מעמדו החוקי של הארכיון והפיכתו לגוף ממלכתי בבעלות משותפת של ממשלת ישראל, הסוכנות היהודית, החברה ההיסטורית הישראלית והמוסדות להשכלה גבוהה בישראל. הוועד הפועל דן בהצעות אלה והחליט להביאן לאישור האסיפה הכללית. כמו כן הציע הוועד הפועל להעלות את דמי החברות ל-12 ל"י לשנה.

האסיפה הכללית של חברי החברה ההיסטורית נתכנסה ביום ד', ט' בסיון תשכ"ה (9.6.1965), בבניין מייזר שבקרית האוניברסיטה העברית. פרופ' י' כ"ץ נבחר ליו"ר האסיפה, ששמעה ואישרה את הדו"חות שהוגשו ע"י יו"ר החברה, פרופ' ב' דינור, ומר ד' כהן, מנהל הארכיון. פרופ' דינור הרצה במפורט על הצורך בהקמת בניין מיוחד לארכיון ועל ההצעות לשנות את מעמדו של הארכיון הכללי. האסיפה הכללית ייפתה את כוחה של הנהלת החברה להקים ועד עולמי להקמת בניין לארכיון הכללי ולקידומו ולנהל מ"מ עם הממשלה והמוסדות האחרים בדבר שינוי הסטאטוס של הארכיון. ההנהלה נתבקשה להביא את ההצעות המדויקות בעניין זה להכרעה לאסיפה הכללית הבאה. העלאת דמי-החברות אושרה פה אחד.

האסיפה הכללית בחרה בוועד פועל חדש בן 23 חברים: ד"ר מ' אבידור, פרופ' א"א אורבך, פרופ' ש' אטינגר, ד"ר צ' אנקורי, פרופ' י' אריאלי, ד"ר א' ביין, ד"ר ח' ביינארט, פרופ' ח"ה בן-ששון, פרופ' י' בער, פרופ' מ' דייוויס, פרופ' ב' דינור, פרופ' י' היילפרין, פרופ' ח"ו הירשברג, פרופ' י' טלמון, פרופ' י' כ"ץ, ד"ר מ' לגדא, פרופ' ר' מאהלר, פרופ' א' סולמטן, פרופ' ש' סימונסון, פרופ' א' פוקס, פרופ' נ' פיינברג, פרופ' ג' שלום, פרופ' ח' שמרוק.

הוועד הפועל החדש קיים את ישיבתו הראשונה ביום ג', כ"ט בסיון תשכ"ה (29.6.1965), והחליט לצרף אליו את ה"ה ש' אביגור וד"ר א' אלסברג. כתבתי הנהלה נבחרו: פרופ' ב' דינור (יו"ר), פרופ' י' היילפרין (סגן יו"ר), פרופ' ש' אטינגר (סגן יו"ר), ד"ר מ' אבידור (גזבר), פרופ' א"א אורבך, פרופ' י' אריאלי ופרופ' ח' שמרוק.

כינון "הוועד להקמת הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי ולקידומו"

ביום ד', ט"ו בחשוון תשכ"ו (10.11.1965), נתכנס בביתו של נשיא המדינה ובחסותו, "הוועד להקמת הבניין לארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי ולקידומו", לישיבתו הראשונה. הנשיא הדגיש את חשיבותו של מפעל לאומי זה, בו החלה החברה ההיסטורית הישראלית לפני למעלה מחצי יובל שנים. פרופ' ב' דינור, יו"ר החברה ההיסטורית, דיבר על הצורך הדחוף בהקמת בניין לארכיון המשוכן בצפיפות רבה באחד מבנייני האוניברסיטה העברית. מר י' שריד, המשנה למנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות, הודיע, על דעת שר החינוך, שגישתו של המשרד לרעיון היא חיובית וקיימת נכונות לעזרה כספית, וכי דרכי המימון ושיעורו יתבררו ברגע שיגשו לביצוע התוכנית. בישיבה השתתפו כ-20 אישי ציבור וביניהם ד"ר נ' גולדמן, נשיא ההסתדרות הציונית העולמית. הוקמו שלוש ועדות שאחת מהן, בהרכב פרופ' ב' דינור, מר א' פינקוס, מ"מ יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, ד"ר י' פריד, יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי לישראל בע"מ, ומר א' קליר מרמת-גן, תברר את דרכי המימון של הקמת בניין הארכיון.

הכנס לעיון בהיסטוריה

הוחלט לקיים השנה את הכנס לעיון בהיסטוריה בימים ט'-י"ב בניסן תשכ"ו (31.3.1966—30) ולא בימי החנוכה כבשנים האחרונות. נושא הכנס הי"א: "מלחמות דת ומרטרולוגיה בתולדות ישראל ובתולדות העמים".

ה ח ו ג ל ע י ו ן ב י ר ו ש ל י ם

מטעם החוג לעיון התקיימו 3 פגישות בהן נשמעו הרצאות על הנושאים הבאים :
פרופ' ח' סטיבנס — בעיות הגנה בבריטניה הרומאית (באנגלית),
בשיתוף עם "תיאוסוס".
גב' ד"ר ל' יחיל — שיתוף והתנגדות בדניה בתקופת הכיבוש.
פרופ' פ' טרבס — דימוסטינס ויוון ההלניסטית (באנגלית),
בשיתוף עם "תיאוסוס".

הארכיון הכללי לתולדות ישראל

בחודשים האחרונים נמסרו לארכיונו תעודות וחומר ארכיוני מהארצות הבאות :

א ו ט ר י ה

מארכיון הממשלה בווינה נתקבלו 3 רשימות נוספית של חומר לתולדות היהודים שנערכו במסגרת הסקר המבוצע ע"י הארכיון הכללי בארכיון זה. כמו כן נתקבלו מאותו ארכיון צילומי-מיקרו של תעודות ותיקים לתולדות האמנציפציה בקיסרות ההאבסבורגית, 1850—1850.

א ל ג' י ר

מר א' גרבוני, גבעתיים, מסר לארכיון, באמצעות מר ח' לב, תעודות, אישורים ופסקי-דין של בית הדין של הקונסיסטוריה ב א ל ג' י ר, 1850—1860.

א ר ג נ ט י נ ה

מר א' ברטורא, בואנוס-אירס, שלח לארכיון סרט-מיקרו של ספר הפרוטוקולים של קהילת פו - ס א ד א ס מהשנים 1948—1963.

ג ר מ נ י ה

הארכיון רכש את ספר הזכרת הנשמות של קהילת א י י ב ל ש ט ט - ג ו ס מ נ ס ד ו ר ף, מהשנים 1620 (בערך) — 1741 (?). הפנקס המכיל 24 דפים על קלף תואר ע"י מ' ויינברג במחקרו על ספרי הזכרת נשמות בבואריה, 1937, ע' 35 ואילך. — ד"ר פאול יעקובי, מונטיווידאו, מסר לארכיון באמצעותו של מר א' ברטורא, חומר על בית המרפא היהודי ב ז א י ן ש ל י ד ק ו ב ל נ צ . — הרב צבי בנימין אויערבך, תל-אביב, מסר לארכיון לצילום תיק התכתבות שלו ושל אביו, הרב ד"ר יצחק אויערבך ז"ל, מהלברשטט, מהשנים 1912, 1920—1938, בענייני כשרות, שמירת שבת וכיו"ב; תמצית מפרוטוקול של ישיבת ועד קהילת הלברשטט, 1929; רשימת תעודות הנוגעות ליהודי הלברשטט שבארכיון הממשלתי במגדבורג, 1491—1791, וכן דפוסים וצילומים לתולדות הקהילה. — ד"ר א' פרנקל, ירושלים, מסר לצילום תעודות לתולדות משפחת פרנקל ב ו י צ נ ה א ו ז ן מהשנים 1786—1856. — מר א"א שטיבל, פתח-תקוה, מסר לארכיון באמצעות הד"ר ב' אופיר, פנקס פרוטוקולים של הוועדה לבניית בי"ס יסודי ובית כנסת ב פ ו ל ד ה, מהשנים 1897—1901. — גב' מיכטילד בראנד, האם, מסרה לארכיון לצילום תוכניות לבניין בית הכנסת ב ה א ס ותצלומים לתולדות הקהילה. — גב' תרצה כהן, חיפה, מסרה את עזבון בעלה המנוח, ד"ר אברהם כהן, המכיל העתקים, רשימות, כרטיסי סיות והתכתבות לתולדות יהודי ה ס ן - ק א ס ל במאות הי"ז—י"ח.

מ כ ס י ק ו

לפי יזמת כב' נשיא המדינה, מר ש"ז שזר, נתקבלו מאגודת נשים "בית אל" במקסיקו, העתקים של תיקים ממשפטי האינקוויזיציה מהשנים 1580—1656.

מ ר ו ק ו

נתקבל בארכיון טופס של "סדרי בתי הדין הרבניים במרוקו" משנת 1955.

ס פ ר ד

מהספרייה של בורדו נתקבלו צילומי-מיקרו של מסמכים ממשפטי האינקוויזיציה בשנת 1485.

פולין

הרב ד"ר ז' נויפלד, רמת חן, מסר לארכיון את פנקס הזכרת הנשמות של קהילת בריזן (לפנים פרוסיה המערבית) שהועתק בשנת תקע"ז.

צ'כוסלובקיה

במסגרת חילופי צילומים בין הארכיון לבין המוזיאון היהודי הממשלתי בפראג, נתקבלו צילומי-מיקרו של פנקסי העתקי מכתבים, דו"חות ופניות של קהילת פראג מהשנים 1741—1786. — ממיניס-טריון הפנים בפראג נתקבלו סרטי-מיקרו (כ-5000 צילומים) המכילים תיקים לתולדות היהודים במדינת בוהמיה מהשנים 1591—1745 וביניהם רשימת היהודים מ-1744/45, בחירות נציגי היהודים ובחירות רבנים ואישוריהן, וסיכום של כל החוקים הנוגעים ליהודי מדינה זו.

צרפת

גב' ר' לוי, יסודות, מסרה לארכיון, באמצעות מר מ' קטן, חלק של ארכיון בית הדין מבוס-וויילר (אלזס). החומר כולל, בין השאר, פסקי-דין, שטרות והתכתבות מהמאות הי"ח והי"ט. — מהארכיון הממשלתי בפרפיניאן נתקבל סרט-מיקרו המכיל תעודות, פריבילגיות וכיו"ב מהשנים 1320—1495.

ארכיונים פרטיים

רס"ן עמנואל פרנקל, חולון, מסר לארכיון כמה מכתבים מעזבונו של המהנדס שמואל שוורץ מליס-בון הדנים בענייני האנוסים בפורטוגל. — מר ג' נוסן, ריברה (אורוגואי), מסר לארכיון את יומניו הפרטיים של ארטורו באב מהשנים 1947—1949. — הרב ד"ר אברהם י' קלאוזנר, ניו-יורק, ששירת כרב צבאי בצבא ארה"ב, מסר לארכיון את החלק הראשון של ארכיונו הפרטי. — ד"ר פ' יעקובי, ניו-יורק, מסר את הארכיון של משפחת מאיר-יעקובי מהשנים 1818—1857. — מר קורט פיליפס, האמילטון, ניו-זילנד, מסר את ארכיון משפחת פיליפס מרוהר אורט מהשנים 1774—1884. — הארכיון רכש את ארכיונה הפרטי של משפחת הבנקאים לוי מאיזמיר המכיל שטרות, חוזים והתכתבות מסוף המאה הי"ח עד אמצע המאה הי"כ. רוב החומר בשפה הטורקית. — כן נתקבלו צילומים של תעודות לתולדות משפחת סגרה במאנטובה, במאות י"ז—י"ח.

הארכיון הכללי לתולדות ישראל מודה לכל הנ"ל, וכן גם לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, ירושלים; הארכיון הציוני המרכזי, ירושלים; מר א' בן-דוד, ירושלים; מר י' בן-יעקב, קונסול ישראל בפילדלפיה; מר א' פון ברסנדורף, גרמניה; מר פ' גרץ, ירושלים; מר י' זילברבלט, ירושלים; ד"ר ב. נרקיס, ירושלים; ד"ר י' קלוזנר, ירושלים; מר ה' ראובן, ירושלים; גב' פ' רוט-שילד, אנטוורפן ופרופ' ב' רות, ירושלים, על תעודות, צילומים ודברי דפוס שונים שמסרו לארכיון ולספרייתו.

ביקורים

בחודשים האחרונים ביקרו בארכיון הכללי, בין השאר, ד"ר ה"ג אדלר, לונדון; מר ו' איתן, סגריר ישראל בצרפת; מר י' בריינין וגב' ש' ניימרק-בריינין, ניו-יורק; גב' ט' ברנשטיין, ורשה; גב' מ' גולאנץ, סורי, אנגליה; מר א' דגן, ציר ישראל ביוגוסלביה; השופט העליון ד"ר א' ויתקון, ירושלים; מר ה' יהושע, מיניאפוליס, ארה"ב; הרב י' יעקובסון, תל-אביב; מר ש"ב ישעיה, הממונה על מחוז ירושלים; מר צ' לוקר, קונסול כללי של ישראל בפאריס; גב' פ' ליאון טלו, מדריד; מר ד' לוי, בלגרד; פרופ' נ' מבורך, סופיה; ד"ר פ' סוחאן, ברלין; ד"ר ל' פוקס ורעייתו, אמשטרדם; מר ו' שולמן, פאריס; מר י' שריד, משנה למנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות.